

Litra a j'Ebrèò

Da la Neuva Bibia an Lengha Piemontèisa
voltà da Pàul E. Castlin-a e da Majo Galin-a

**Edission
Tempo di Riforma**

2023

Costa version dla litra a j'Ebrèò a l'é tirà da la Neuva Bibia an Lenga Piemontèisa ch'as peul trovesse compléta a l'adressa dla Ragnà <https://pms.wikisource.org/>

Còdes ISBN:

Introduccion a l'euvera compléta dla Neuva Bibia an Lengha piemontèisa

Costa version ëd la Bibia ebràica e cristian-a an lengha piemontèisa, soagnà da Pàul E. Castlin-a, pastor evangelich, e Majo Galin-a, a-j va dapress al métoed ëd l'equivalensa dinàmica (pënsé për pensé).

Sò bu a l'é la divulgassion dla Paròla 'd Nosgnor e "parlé al cheur" dla nòstra gent con un lengagi "ëd minca di". Për coj ch'a veulo fonghé ancreus lòn ch'a lesò, dle nòte al pé dla pagina a dan ëd pcite spiegassion e rendission alternative dl'istess vers, ma i arcomandoma sèmper ëd comparisioné tut a 'd bibie an d'àutre lenghe.

I l'oma fàit nòstr travaj - e sossì a l'é nòstr prim presupòst - ant la përsuasion che la Bibia a l'é nen "un liber qualsëssia, ma ch'a trasmèt la Paròla 'd Nosgnor. A l'é për lòn che an fasend sto travaj i l'oma avù la pì àuta diligenza e respet. I l'oma 'dcò respetà la tradission ëstòrica dla magioransa dle bibie publicà da le cese cristian-e e dle sinagòghe ebràiche ant nê spirit ecuménich.

Costa version ëd la Bibia a l'é basà an sël travaj editorial sientìfich ëd la version anglèisa dla Bibia ciamà "NET Bible" (New English Translation) an comparassion con vaire d'àutre version bin spantià ant ël mond. La NET Bible a l'é compagnà da 60.932 nòte ch'a dëspiego 'l motiv ëd la particolar sernìa 'd minca espression dovrà ant la tradussion e dl'interpretassion dàita a cole paròle o vers ch'a l'é malfé rendje con precision. A cole nòte i adressoma 'l letor ch'a veuja comprende 'l motiv ëd nòstre sernie d'espression.

Për lòn ch'a riguarda ël Testament Vej (la Tanach ebràica), ël travaj 'd tradussion a l'é dzurtut col ëd Majo Galin-a, e Giovanna Gribaud ch'a l'ha falò la pì part ant j'agn 1980 e ch'a l'ha publicalo an sl'arvista La Slòira.

Për lòn ch'a riguarda 'l Testament Neuv, costa tradussion piemontèisa as peul consideresse na revision stilistica dël Testament Neuv an lengha piemontèisa dël 1841, con comparassion scrupolosa dij pì bon test grech a nòstra disposission ancheuj.

Pàul E. Castlin-a, edission dl'aost 2023

La litra a j'Ebrèò

Introdussion

Già ant ij prim sécoj dël cristianésim as armarcava la diferensa granda 'd costa composission, ciamà “Litra a j'ebèrèò” da j'àutre epistole dël Testament Neuv. An efet, a mension-a nen chi ch'a na sia l'autor né a chi precis a sia adressà. A la fin, a fà mach n'arferiment a Timòt, ël bin conossù colaborator ëd l'apòstol Pàul, an disend: “I l'eve da savèj che nòst frel Timòt a l'é stàit liberà. Se chiel am ven a troveme tòst, i vnirai a vèdde con chiel” e “Coj ch'a stan an Italia av salùto”. Lë stil e 'l lengagi 'd soa composission, tutun, a l'é motobin diferent da col che Pàul ëd sòlit a dovra e lolì a l'ha da sempe fàit dubité che costa litra a ven-a pròpi da chiel, ma pitòst da cheidun che, a peul desse, a travajava con chiel ant l'euvra cristian-a. Èdcò la data 'd composission ëd cost test a l'é nen pròpi certa: as pensa al periòd comprèis an tra j'agn 80 e 90.

Cossèssia a l'é ciàir che costa composission, ch'a podrìa mej definisse 'n sermon, a l'é adressà a 'd chërden ch'a conòssio bin lë Scriture e le pràtiche dla fede ebràica tant da feje identifiche coma d'ebèrèò. An tute manere a l'ero pa 'd cristian convertì da pòch temp, perchè a dis che a l'avìo già bin arseivù le dotrin-e 'd base dla fede cristian-a e adess a l'avìo da manca 'd chërse ant la conossensa 'd soa dotrin-a, ch'a l'é bin ancreusa. L'autor a-j veul ëmneje parèj a la pien-a pèrsuasion che Gesù a l'è bin pì grand che tuit ij pèrsonage mensionà ant le Scriture e fin-a dj'àngej, ël compiment midem ëd tut lòn ch'a l'é rapresentà dai rituaij dël Templi 'd Gerusalem, ël Fieul ëd Dé, ël mojen midem ëd la creassion, “l'ardité d'ogni còsa”, “lë splendrior ëd la glòria 'd Nosgnor e l'ampronta 'd sò esse midem”, ël Crist e 'l Salvator che la fede ebràica antrega a spetava.

A venta 'dcò armarché che la comunità che costa litra a l'era destinatària, apress d'avèj soportà 'n periòd ëd pèrsecussion, as trovava sogetà al risigh ëd dèscoraggiament, dla gargarìa, e fin-a dla tentassion ëd chité la partecipassion pùblica a soe atività. Lolì a dèspiega perchè costa litra a l'àbia d'amonission fòrte contra 'l lassesse andé ant l'angagg cristian.

Bele se la pì part ëd ij letor ëd la Bìbia a sio nen d'ebèrèò, costa composission an fà comprende e apressié coma che la fede cristian-a a sia

anreisà ant le Scritture ebràiche e a le s-ciairissa 'd manera fiamenga. Tut lòn ch'an diso an compagno a Gesù, ël Mëssià, ël Salvator, përchè a na son la ciav d'interpretassion e 'l compiment.

1

Introduccion: Nosgnor a l'ha parlà 'n manera definitiva ant ël Crist

¹An motobin d'ocasion e 'd manere, ant l'antichità, Nosgnor a l'ha parlà a nòsti antich pëi boca dij profeta. ²Ora, contut, an costi dì-sì ch'a son ij dì darié¹, chiel a l'ha parlà a nojàutri ant la përsôn-a dël Fieul, ch'a l'era 'l mojen midem ëd la creassion e ch'a l'é stàit ëstabilì ardité d'ògni còsa.

³Chiel a l'é lë splendrior ëd la glòria 'd Nosgnor e l'ampronta 'd sò esse midem². Chiel a sostniss l'univers con ël podèj 'd soa paròla e ora, fàita la purificassion dij pecà, a l'é setasse ant ij leugh pì àut a la drita dla maestà divin-a. ⁴Sossì a mostra coma 'l Fieul a sia tant pì grand che j'àngej, pròpi coma 'l nòm che Nosgnor a l'ha daje a l'é tant pì grand che ij sò.

Èl Fieul a l'é tant pì grand che j'àngej

⁵An efet, Nosgnor a l'ha mai dije a qualsëssìa n'àngel lòn ch'a l'ha dije a Gesù: "'Ti 't ses mè Fieul, ancheuj i l'hai generate³". Nosgnor a l'ha 'dcò dit: "Mi i sarai sò Pare e chiel a sarà mè Fieul⁴". ⁶D'àutra banda, cand ch'a l'ha fàit intré ant ël mond sò prim-genit, Nosgnor a l'ha dit: "Che tùit j'angej ëd Nosgnor a-j rendo l'adorassion⁵".

1 O "definitiv".

2 O "ëd soa përsôn-a".

3 Cfr. Salm 2:7.

4 Cfr. 2 Samuel 7:14; 1 Crònache 17:13.

5 Cfr. Deuteronòmi 32:43 (LXX).

⁷Riguard ëd j'àngej, Nosgnor a dis: "Chiel a manda ij sò àngej tanme 'l vent, ij sò sèrvent tanme 'd fiame 'd feu"⁶. ⁸A sò Fieul, tutun, chiel a dis: "Tò tròno, ò Dé, as mantegn pr' ij sécoj dij sécoj. Ti 't governe con na cavija real ëd giustissia". ⁹Ti të stas da la banda dla giustissia e 'l mal ti't l'has an ghignon. A l'é për lòn che Nosgnor, tò Dé, a l'ha consacrate vèrsand l'euli dla gòj dzora 'd ti da pì che dzora 'd chionque d'àutr"⁷. ¹⁰Al Fieul chiel a dis ëdcò: "Al prinsipi, ò Signor, ti 't l'has pogia le fondassion ëd la tèra e 't l'has fàit ij cej con toe man. ¹¹Lor a andran a perd-se, ma ti 't reste për sèmpèr. A vniran frust tanme na vesta veja. ¹²Ti i-j ardobieras butandje via tanme 'n mantel vej e a saran cambià; ma ti, ti't reste 'l midem, e ij tò agn a finiran mai"⁸.

¹³Èd pì, Nosgnor a l'ha mai dit a cheidun dij sò àngej: "Butte-sì setà al pòst d'onor a mia drita fin-a tant che mi i farai dij tò nemis në scagn pr'ij tò pé"⁹. ¹⁴A l'é parèj che j'àngej a son mach ëd sèrvent - djë spirit ch'a son mandà a goerné coj ch'a l'han da ardité la salvèssa.

2

Amission contra lè slontanament da la vrità

¹A venta donca che nojàutri i fasa ancora pì d'atension a la vrità ch'a l'han mostrane¹⁰, për nen core 'l risigh dè slontaness-ne¹¹. ²Pèrché 'l mëssage¹² che Nosgnor a l'ha trasmetune pr' ël mojen dj'àngej a l'é sèmpèr èstàit ferm e ògni violassion ëd la Lege e ògni assion ëd dzubidiensa a l'ha sèmpèr arseivù 'l castigh ch'a mérita. ³Nojàutri, donca, coma podrìo-ne scapé dal

6 Cfr. Salm 104:4.

7 1:8-9 cfr. Salm 45:6-7.

8 1:10-12 cfr. Salm 102:25-27.

9 Cfr. Salm 8:4-6.

10 O "Lòn chi l'oma senti".

11 O "për tèmma 'd restene sensa".

12 O "la paròla".

giudissi s'i lassèisso da banda na salvèssa tant granda? Costa salvèssa, nunsia prima da Nosgnor midem, a l'é stàita pì tard confèrmà da coj ch'a l'avio sentilo. ⁴Nosgnor a l'ha confèrmà 'l mèssage con èd segn e 'd prodìs, con d'ogni sòrt èd miràcoj, e con ij don dlè Spirit Sant ch'a l'ha fane part coma chiel a l'ha vorsù.

Esposission dël Salm 8: Gesù e 'l destin èd l'umanità

⁵A l'é nen a dj'àngej che Nosgnor a l'ha sogetà 'l mond arnovà¹³ dont ch'i parloma. ⁶Ant le Scriture cheidun a l'ha rendune testimoniansa cand ch'a l'ha dit: "Còs é-lo mai l'òm, che ti i l'abie da arcordete 'd chiel? Lòn ch'a l'é 'n mortal pèrchè ti a lo tnissa present? ⁷Ti 't l'has butalo 'n pòch pì an bass dj'àngej, it l'has coronalo 'd glòria e d'onor, ⁸it l'has butà ògni còsa sota 'd sò control¹⁴". Pèr lòn, se Nosgnor a l'ha sogetaje ògni còsa, sossì a veul dì ch'a l'ha lassà gnente ch'a sia fòra 'd sò domini. Contut, i l'oma ancora nen vèddù dël tut che tute le còse a sio sogetà a soa autorità¹⁵. ⁹Lòn ch'i vèddoma a l'é Gesù, ch'a l'ha arseivù na posission "un pò pì an bass dj'àngej"; e pròpi pèrchè chiel a l'ha patì la mòrt pèr nojàutri, a l'é adess "coronà 'd glòria e d'onor". Vera, Nosgnor a l'ha fane la grassia che chiel a patissa la mòrt pèr tuti¹⁶.

¹⁰Nosgnor, ch'a l'ha creà ògni còsa pèr chiel midem, a l'ha sernù 'd porté motobin èd fieuj a la glòria. E a l'era mach giust che chiel a l'avèissa fàit èd Gesù, pr' èl mojen dij sò patiment, èl condotié¹⁷ pèrfet, adat a portèje a la salvèssa. ¹¹Tant col ch'a santifica coma coj ch'a son santificà, a ven-o

13 O "mond a vni".

14 O "sota ij sò pé".

15 2:6-8 cfr. Salm 8:4-6.

16 O "pèr l'antreggh", visadì 'l còrp antreggh, la cesa, ch'a l'ha daje chiel midem e ch'a n'é 'l Salvator; o "per tuti coj fieuj Dé a porta an glòria (Ebrè0 2:10); o "per minca un dij frej che 'l Crist a santifica e ch'a-j rend ogèt dl'anunsi dl'Evangelì (Ebrè0 2:11,12); o "per tuti coj che Dé a l'ha daje da salvé; o "pèr tuti coj ch'a aparten-o a la smens d'Abraham, an sens èspiritual, ch'a l'ha pijane la natura (Ebrè0 2:16).

17 O "prinsi", "cap", "capitani" "duerta-pista", "pionié".

tuti dòì da 'n medésim pare: a l'é pèr lòn che chiel a l'ha gnun-a onta 'd ciameje ij sò frej. ¹²Pèrchè chiel a l'ha dit a Nosgnor Dé: "I nunsiarai tò nòm ai mè frej e it laudrai an mes a la ciambrea 'd tò pòpol¹⁸". ¹³E ancora: "I butrai mia fiusa an chiel¹⁹", visadi, "Mi e ij fieuj ch'it l'has dame²⁰".

¹⁴Parèj, donca, dàit che ij fieuj a l'han an comun la medésima condission uman-a²¹ 'd carn e 'd sangh, èdcò 'l Crist a l'ha pijà part a costa condission-sì. Pèrche mach coma n'esse uman chiel a l'avrìa podù anienté 'l podèj dèl diav, èl podèj ch'a l'avìa an sla mòrt. ¹⁵Mach an costa manera-sì chiel a l'avrìa podù liberé coj ch'a vivìo soa vita antrega coma dè s-ciav pèr la tèmna 'd meuire. ¹⁶I savoma 'dcò che 'l Fieul a l'é nen vnùit an agiùt d'àngej; chiel a l'é vnùit pèr giuté ij dissident²² d'Abraham.

¹⁷A l'é pèr lòn ch'a l'era da manca che chiel as fèissa dèl tut simil ai sò frej, parèj ch'a podèissa esse 'dnans a Nosgnor un gran' sacerdot misericordios e degn èd fiusa ch'a fèissa l'espiaction dij pecà dèl pòpol. ¹⁸Dàit che chiel midem a l'ha passà la preuva dla soferensa, ora chiel a peul giuté coj ch'a son provà.

3

Gesù Crist, grand sacerdot degn èd fiusa

¹Vojàutri, donca, frej e seur, pòpol sant ch'i pije part a na vocassion dèl cel, penseje bin²³ a cost Gesù, ch'i confessoma esse col che Nosgnor a l'ha invià²⁴ e 'l grand sacerdot èd la fede ch'i professoma. ²Chiel a l'é stàit dèl

18 Cfr. Salm 22:22.

19 Cfr. Isaia 8:17.

20 Cfr. Isaia 8:18.

21 O "a pijo part a la carn e 'l sangh".

22 O "la smens".

23 O "fissé lè sguard an Gesù".

24 O "l'apòstol".

tut fidel a Nosgnor ch'a l'ha consacrato²⁵, pròpi coma Mosè che, cand ch' a l'é staje fidà la ca antrega 'd Nosgnor, a l'é dimostrasse degn ëd fiusa²⁶.

³Ma Gesù a mérita motobin ëd pì 'd glòria che Mosè, pròpi coma col ch'a fabrica na ca a mérita motobin pì 'd làude che la ca midema, ⁴përchè tute le ca a l'han cheidun ch'a-j fabrica, ma 'l fabricant ëd tute le còse a l'é Dé.

⁵Mosè a l'é stàit bin degn ëd fiusa ant la ca 'd Nosgnor coma 'n servitor. Soa euvra a l'era n'illustrassion ëd le vrità che Nosgnor a l'avria arvelà pì tard. ⁶Ma 'l Crist, sicoma ch'a l'é 'l Fieul ëd Dé, a l'ha la responsabilità dla ca antrega. Costa ca-sì i soma nojàutri, a condission ch'i përsistoma a d'avèj coragi e i seguitoma a esse fidej a nòstra speransa ant ël Crist.

Esposission dël Salm 95: Scoté la Paròla 'd Nosgnor con fede

⁷A l'é për lòn che lë Spirit Sant a dis: "Ancheuj, s'i sente soa vos, ßandurì nen vòstri cheur, coma ch'a l'ha fàit Israel cand ch'a l'é arvirasse, ant ël dì dla preuva ant ël desert. ⁹A l'é là che ij vòst antich a l'han butà a la preuva mia passiansa, bele s'i l'avìo vëddù ij mè miracoj për quarant' agn. ¹⁰Parèj i son anrabiam²⁷ contra 'd lor e i l'hai dit: 'An sò cheur lor a scarto sèmper. As arfudo 'd fé l'òn ch'i-j diso'. ¹¹Parèj, ant mia rabia, i l'hai giurà: 'A intreran pì nen an mè leugh d'arpòs²⁸'".

¹²Mè frej e seur, pijé bin varda ch'a-i sia pa an cheidun ëd vojàutri un cheur gram ch'a chërda nen e ch'as arvira contra 'l Dé ch'a viv. ¹³Ma esortevè l'un l'àutr ògni dì mentre ch'a l'é ancora 'l dì d'ancheuj, për tèmma che cheidun ëd voi as andurissa contra Nosgnor për motiv ëd la sedussion dël pecà. ¹⁴Përchè s'i restoma fidej fin-a a la fin con l'istessa fede ch'i l'avìo la prima vòlta ch'i l'oma chërdù, i pijeroma part a tut lòn ch'a l'é dël Crist.

¹⁵Arcordeve 'd lòn ch'a l'é dit: "Ancheuj s'i sente soa vos, andurì nen vòstri

25 O "stabililo"

26 O "a l'ha servì fidel". Cfr. Numer 12:7.

27 O "I son ëstait dësgustà 'd cola generassion".

28 3:7-11 cfr. Salm 95:7-11.

cheur coma ch'a l'ha fàit Israel cand ch'a l'é arvirasse²⁹. ¹⁶E chi ch'a j'ero coj ch'a son arvirasse contra 'd Nosgnor, bele s'i l'avìo bin sentì soa vos? J'ero-ne fòrsi nen èl pòpol che Mosè a l'avìa portà fòra da l'Egit? ¹⁷Chi ch'a j'ero coj ch'a l'avìo fàit anrabié Nosgnor pèr quarant' agn? J'ero fòrsi nen col pòpol ch'a l'avìa pecà, dont ij cadàver a son restà peui ant èl desert? ¹⁸E a chi Nosgnor parlava-lo cand ch'a l'ha giurà ch'a-j avrìa fàit pi nen intré ant èl leugh ëd sò arpòs? J'er-lo pa lor 'l pòpol ch'a l'ha nen vorsulo scoté³⁰? ¹⁹Parèj i vëddoma ch'a l'han nen podùje intré pèr motiv ch'a l'han chërduje pa.

4

L'arpòs che Nosgnor a l'ha promëttù

¹La promëssa 'd Nosgnor d'intré 'nt èl leugh ëd sò arpòs a resta vàlida. I dovriò anlora bin avèj tëmma che pèr cheidun ëd nojàutri a-i sia 'l risigh ëd perde l'ocasion d'intreje. ²Pèrchè costa bon-a neuva - l'é a dì, che Nosgnor a l'ha prontà cost arpòs - a l'é stàita nunsia a noi tant com a lor. Contut, a lor a l'ha servije a nen, pèrchè a l'han pa pijà part a la fede 'd coj che Nosgnor a l'han ëscolato, ³Pèrchè mach nojàutri ch'i chërdoma i podroma intré an sò arpòs. Pèr lòn ch'a riguarda j'àutri, Nosgnor a l'ha dit: "Parèj, ant mia ira, i l'hai giurà: 'A intreran pì nen ant mè leugh d'arpòs³¹", bele se cost leugh chiel a la già prontalo da vaire, cand ch'a l'ha creà 'l mond. ⁴I lo savoma ch'a l'é pront pèr motiv dël pass ant lë Scritture andova ch'a l'é mensionà 'l di ch'a fà set: "Ant èl di ch'a fà set Nosgnor a l'é arposasse da tut sò travaj³²". ⁵Contut, ant l'àutr pass, Nosgnor a l'ha dit: "A intreran pì nen ant mè leugh d'arpòs³³".

29 Cfr. Salm 95:7-8.

30 3:16-18 cfr. Numer 14:1-35

31 Cfr. Salm 95:11.

32 Cfr. Génesi 2:2.

33 Cfr. Salm 95:11.

⁶A l'é ciàir che 'n leugh d'arpòs a-i é bin, ma coj ch'a l'han prima senti costa bon-a neuva a-i son nen intraje pèr motiv ëd soa dzubidiensa.

⁷Nosgnor, anlora, a l'ha fissà n'àutr temp pèr intré 'nt sò arpòs, e col temp-lì a l'é ancheuj. Nosgnor a l'ha nunsialo pèr ël mojen ëd David pì anans ant ël pass ch'i l'oma già mensionà: "Ancheuj, s'i sente soa vos, andurì nen vòstri cheur³⁴". ⁸Ora, se Giosué a fùssa riuissì a deje cost arpòs³⁵, Nosgnor a l'avrìa nen parlà 'd n'àutr di d'arpòs pì anans. ⁹A l'é parèj che, pèr ël pòpol ëd Nosgnor, ancora a-i é 'n di d'arpòs ëspecially ch'a jë speta. ¹⁰Pèrchè tuti coj ch'a son intrà an sò arpòs, a son arposasse dai sò travaj, pròpi coma Nosgnor a l'ha fàit dòp d'avèj terminà la creassion dël mond³⁶. ¹¹Foma anlora 'd nòst mej pèr intré an col arpòs. Contut, s'i scotoma nen Nosgnor, coma ch'a l'avìa fàit ël pòpol d'Israel, ëdcò nojàutri i andoma a risigh ëd tombé 'nt na dzubidiensa parìja.

¹²La paròla 'd Nosgnor a l'é viva e d'efet. A l'é arfilà e a taja motobin ëd pì che la pì arfilà dle spa a dobia trancia. Tanme 'n bisturin as fà stra an tra l'ànima e lè spìrit, an tra le gionture e le miole. A buta a la bela vista fin-a ij nòstri pensé e desideri ij pì ancreus. ¹³A-i é gnente an tut ël creà ch'a peussa esse stèrmà da Nosgnor. Èdnans a Nosgnor tut a l'é patanù e dël tut dovert, e a chiel i dovroma rende cont ëd tut.

¹⁴Anlora, dàit ch'i l'oma 'n sovràn gran sacerdot, Gesù, ël Fieul ëd Nosgnor, ch'a l'é intrà 'nt ij cej, tnomse s-ciass a lòn ch'i chërdoma. ¹⁵Cost gran sacerdot ch'i l'oma a sa bin lòn ch'a sio nòstre debilèsse pèrchè chiel midem a l'é passà da j'istesse tentassion³⁷ ch'i l'oma nojàutri, combin ch'a l'àbia mai pecà. ¹⁶Andoma donca con fiusa al tròno dla grassia, pèr podèj oten-e misericòrdia. Press ëd chiel i trovroma la grassia ch'a peul giutene cand ch'i l'oma pì da manca³⁸.

34 Cfr. Salm 95:7-8.

35 Cfr. Deuteronomi 31:7; Giosué 22:4.

36 Cfr. Gènesi 2:2.

37 O "preuve".

38 O "ant ël bzogn".

5

¹Minca 'n gran sacerdot a l'é n'òm sernù ch'as buta dè 'dnans a Nosgnor an rapresentansa dël pòpol. Chiel a presenta a Nosgnor soe oferte e ij sò sacrifici pèr la remission dij pecà. ²A l'é n'òm ch'a sà pro d'avèj compassion ëd coj ch'a fan ëd pecà d'ignoransa e ch'a falisso, pèrchè chiel midem a l'é sogèt a j'istesse dèbolèsse ch'a l'han lor. ³A l'é pèr lòn che chiel a l'ha da smon-e 'd sacrifici nen mach pèr ij pecà dël pòpol, ma 'dcò pèr ij sò³⁹. ⁴Peui, gnun a peul èvnì grand sacerdot mach pèrchè a veussa avèj 'n tal onor. Pèr un servissi parèj, a-i fà da manca 'd na vocassion divin-a⁴⁰ pròpi coma ch'a l'ha avula Aron⁴¹. ⁵A l'é 'dcò pèr lòn che 'l Crist a l'ha nen atribuissè la glòria d'esse 'n gran sacerdot. Nò, a l'é stàit sernù da Nosgnor, ch'a l'ha dije: "Ti 't ses mè fieul. Ancheuj i son dventà tò Pare⁴²". ⁶Ant n'àutr pass i trovoma che Nosgnor a l'ha dije: "Ti 't ses sacerdot pèr sèmper second l'òrdin ëd Melchisedech⁴³". ⁷Èl Crist, durant soa vita mortal, as adressava a Nosgnor, ch'a podìa salvèlo da la mòrt, an pregand-lo e suplicand-lo con dij grand crij e 'd lèrme. Nosgnor a l'ha scotà soe preghiere pèr motiv ëd soa divossion ancreusa⁴⁴.

⁸Combin che Gesù a fussa 'l Fieul ëd Nosgnor, chiel a l'ha amprenù l'ubidiansa dai patiment ch'a l'ha avù. ⁹A l'é pèr lòn che Nosgnor a l'ha diciaralo dël tut qualificà pèr esse 'n pèrfet grand sacerdot, tant ch'a l'é dventà la sorgiss midèma dla salvassion eterna pèr tuti coj ch'a j'ubidisso. ¹⁰Nosgnor a l'ha proclamalo grand sacerdot second l'òrdin ëd Melchisedech.

39 Cfr. Levitich 9:7.

40 O "a l'ha da manca d' esse ciamà da Nosgnor".

41 Cfr. Surtia 28:1.

42 O "I son mi ch'i l'hai generate". Cfr. Salm 2:7.

43 Cfr. Salm 110:4.

44 Cfr. Maté 26:36;46; March 14:32;-42; Luca 22:39-46.

La necessità dla madurassion spiritual

¹¹Noi i l'avrìo 'ncora tante ròbe da dìve su cost argoment-sì, ma as trata 'd chestion malfé da spiegeheje, pèrché i seve dventà pitòst gargh e a smija ch'i scote nen. ¹²I seve cristian da tant temp e i dovrìe ess-ne già 'd magìster. Al contrari, i l'ave 'ncora da manca che cheidun av mostra l'abecé⁴⁵ al riguard ëd la paròla 'd Nosgnor. I seve 'me 'd masnà ch'a l'han damanca 'd làit e ch'a peulo nen mangé d'aliment sòlid! ¹³An efet, coj ch'as nutrisso mach ëd làit a son ancora 'd masnà e a san nen coma fé lòn ch'a l'é giust⁴⁶. ¹⁴J'aliment sòlid a son pèr ëd gent chërsùa che, grassie a l'esperiensa, a sa coma arconòsse la diferensa tra lòn ch'a l'é giust e lòn ch'a l'é fàuss⁴⁷.

6

¹Donca, adess a venta bogesse pì anans ëd le dotrin-e 'd base⁴⁸ antorn al Crist, avansé vers na comprension pì madura dla dotrin-a. I l'oma pa pì da traté torna dij fundament ëd la conversion da na condòta ch'a men-a a la mòrt⁴⁹ e dl'importansa d'avèj fede an Nosgnor. ²I l'ave pa pì da manca d'àutre istrussion antorn ël batèsim, a l'imposission ëd le man, a l'arsurreccion dai mòrt e dal giudissi etern. ³Adess is bogeroma vers d'àutre ròbe, se Nosgnor a lo pèrmèt.

⁴Ora, a-i son ëd coj ch'a son èstàit na vòlta anluminà, ch'a l'han gustà 'l don dël cel, ch'a l'han partagià dla spantiura dlë Spìrit Sant, ⁵ch'a l'han gustà la bon-a paròla 'd Nosgnor e la potensa dël mond ch'a vnirà, ⁶e ch'a casco

45 O "le còse 'd base".

46 Let. "a san nen còs' a sia la paròla dla giustissia". 5:12-13 cfr. 1 Corint 3:2.

47 O "disserne 'l bin dal mal".

48 O "elementarie".

49 O "euvre mòrte".

torna ant ël pecà, e a van da leugn da Nosgnor⁵⁰. Bin, a l'é pì nen possìbil che coj-lì a sio torna arnovà da na sconda convèrsion, pèrchè parèj, lor a l'é coma s'a l'avèisso torna butà an cros ël Fieul ëd Nosgnor. An efet lor a l'han ëdzonoralo.

⁷A l'ha la benedission divin-a cola tèra ch'a bèiv la pieuva ch'a-i ven ansima e ch'a rend d'erbe ùtij a coj ch'a la travajo. ⁸Ma cola ch'a rend mach dë spin-e e 'd card servaj a l'ha gnun valor e a n'arsèiv mach ëd maledission⁵¹. A la fin tut a sarà brusà.

⁹Car ij mè amis! Bele s'i parloma parèj, i penso nen che sossì a peussa esse aplicà a vojàutri! I l'oma la persuasion ch'i seve destinà a còse bin diferente⁵² da cole-lì, le còse ch'a apparten-o a la salvasson. ¹⁰Nosgnor a l'é giust e a dësmentiarà nen ch'i l'eve travajà fòrt pèr chiel e ch'i l'eve dimostrà ch'i-j veule bin an butandve al servissì dël pòpol sant, tant ant ël passà che ant ël present. ¹¹Nòstra anvìa la pì granda a l'é che voi i feve 'd progress decis ant l'amor pèr podèj avèj la pien-a certèssa che vòstra speransa a rivrà a compliment. ¹²I vorìo pròpi nen vèdde ch'i seve dventà gargh ant lè spirit e dèspassionà. Al opòst, i voria bin vèdde che vojàutri i séguite l'esempi 'd coj che, con fede e pèrseveransa, a arseivran l'ardità che Nosgnor a l'ha promèttù.

La promèssa 'd Nosgnor realisà an Gesù

¹³Ora, cand che Nosgnor a l'ha fàit la promèssa a Abraham, sicoma ch'a podìa nen giurè pr' un pì grand che chiel, a l'ha giurà pèr chiel midem. ¹⁴A l'ha dit: "Èd sicur it benedirai con abundansa e it darai na dissendenza numerosa⁵³". ¹⁵Parèj, chiel a l'ha spetà con passiensia e, a sò temp, a l'ha otnù lòn ch'a l'era staje promèttù. ¹⁶Cand ch'as fà 'n giurament, as lo fà pèr

50 O "ch'a comètto 'l pecà d'apostasia".

51 Cfr. Génesi 3:17-18.

52 O "pi bon-e".

53 Cfr. Génesi 22:16-17.

cheidun ch'a sia pì grand, e 'l giurament a buta fin a le discussion e a serv da garansia. ¹⁷Nosgnor, donca, a l'ha garantì soa promèssa con un giurament pèrchè chiel a l'ha vorsù mostré ciai a coj ch'a l'avìo d'arsèive l'ardità, che soa decision a podia nen esse revocà. ¹⁸A l'é parèj che Nosgnor a l'ha fàit doi assion ch'a peudo nen esse revocà: la promèssa e 'l giurament, che chiel èd gnun-a manera a peul dësmentì. Grassie a sossì, nojàutri ch'i soma butasse a la sosta 'd chiel, i na soma fòrt ancoragià: i podoma bin tense a la speransa ch'a l'é butane dè 'dnans. ¹⁹Costa speransa-sì a l'é pèr nojàutri tanme n'ancora sicura e ferma, e an men-a a travers dèl Vel dèl santuari a la presensa 'd Nosgnor midem⁵⁴. ²⁰A l'é pròpi là che Gesù a l'é intraje coma col ch'an va danans⁵⁵, essend èstàit fàit pèr sèmpèr grand sacerdot second l'òrdin èd Melchisedech⁵⁶.

7

Paragon èd Gesù Crist e 'd sò sacerdoti con Melchisedech

¹Cost Melchisedech a l'era rè dla sità 'd Salem e 'dcò sacerdot dèl Dé Pì-àut. Abraham, cand ch'a tornava a ca, apress d'avèj butà 'n deròta ij rè, Melchisedech a l'é vnùje ancontra e a l'ha benedilo. ²Peui Abraham a l'ha ciapà 'n décim èd tute j'arsorse 'd guèra ch'a l'avìa vagnà e a l'ha daje a Melchisedech. Èl nòm Melchisedech a veul di "rè 'd giustissia" e "rè 'd Salem" a l'é "rè 'd pas"⁵⁷. ³La Scritura an dis pa che chiel a l'avèissa 'n pare, o na mare, o na genealogia darera 'd chiel. An parla gnanca che chiel a l'avèissa un prinsipi o na fin èd soa vita. Parèj, an èsmijand al fieul èd Nosgnor, chiel a resta sacerdot pèr sèmpèr.

54 Cfr. Levitich 16:2.

55 O "nòst precursor".

56 Cfr. Salm 110:4.

57 7:1-2 cfr. Génesi 14:17-20.

⁴Amiré la grandèssa 'd cost pèrsonagi: pròpi a chiel Abraham, bele ch'a fussa 'l patriarca, a l'ha daje 'l décim ëd la mej part dël botin. ⁵Ora, la Lege 'd Mosé a stabilìa che ij sacerdot, ch'a son dissident ëd Levi, a l'han da ciapé la décima dal rest dël pòpol d'Israel, l'é a di dai sò frej, ch'a son ëdcò dissident d'Abraham⁵⁸. ⁶Contut, Melchisedech, ch'a l'era nen un dissident ëd Levi, a l'ha ciapà la décima da Abraham. E Melchisedech a l'ha dàit na benedission a Abraham, col ch'a l'avìa già arsèivù le promesse 'd Nosgnor. ⁷A peul nen neghesse che col ch'a l'ha 'l podèj ëd dèspensé 'd benedission a sia pì grand che col ch'a arsèiv la benedission. ⁸Ij sacerdot ch'a ciapo le décime a son ëd j'òm mortaj, ma Melchisedech a l'era pì grand che lor, dàit che la Scritura an dis che chiel a séguita a vive⁵⁹. ⁹Pì 'd lòn, i podrìo 'dcò di che costi Levita, ch'a ciapo le décime, ëdcò lor a l'han pagà la décima a Melchisedech, cand che Abraham, sò antich ëd lor, a l'ha pagaje la décima. ¹⁰Pèrchè, combin che Levi a fùissa ancora nen nassù, la smens ch'a a l'avria generà Levi, a l'era ancora 'nt ël còrp d'Abraham, cand che Melchisedech a l'ha arseivù da chiel la décima.

Gesù Crist: grand sacerdot second l'òrdin ëd Melchisedech

¹¹Ora, se 'l sacerdotissi 'd Levi (ch'a l'é 'l fundament ëd la Lege) a l'avèissa podù realisé la perfèssion che Nosgnor a l'antendìa. perchè mai Nosgnor a l'avria avù da manca dè stabilì un sacerdotissi diferent second l'òrdin ëd Melchisedech al pòst ëd col ëd Levi e Aron? ¹²An efet, un cangiament ëd sacerdotissi a comporta 'dcò un cangiament ëd la Lege, ¹³perchè 'l sacerdot dont i parloma a l'é 'd na tribù diferenta, e coj ch'a na fan part a l'han mai servì a l'autar coma 'd sacerdot. ¹⁴Lòn ch'i veuj di a l'é che Gesù, Nosgnor, a l'é vnù da la tribù 'd Giuda, e Mosé a l'ha pa mai mensionà che dij sacerdot a vnèisso da cola tribù⁶⁰. ¹⁵Cost cangiament a l'é ciar ch'a sia rivà, dàit ch'a l'é aparì un sacerdot diferent ch'a l'é coma Melchisedech.

58 Cfr. Numer 18:21.

59 O "ch'a l'é vivent".

60 O "atribuine na fonsion sacerdotale".

¹⁶Gesù a l'é dventà 'n sacerdot, nen perché chiel a l'era dla tribù 'd Levi⁶¹, ma grassie a la potensa 'd na vita ch'a perìss nen. ¹⁷La testimoniansa dla Scritura a dis parèj: "Ti 't ses sacerdot për sèmper second l'òrdin ëd Melchisedech⁶²". ¹⁸Për consequensa, da na banda, a l'é cassà la legislassion ch'a j'era prima, perché a l'era difetosa e bon-a a nen, ¹⁹da già che la Lege a peul pa porté a la perfèssion⁶³; d'àutra banda, adess i l'oma conossù na speransa pì bon-a ch'an fà avziné a Nosgnor.

²⁰Cost neuv sistema a l'é stàit ëstabilì con un sarament grandios. Ij dissident d'Aron a vnìsò pa sacerdot con un sarament parèj. ²¹Ma a l'é stajé 'n sarament a riguard ëd Gesù, perché Nosgnor a l'ha dije: "Èl Signor a l'ha fàit un sarament e a lo mantnirà: Ti 't ses sacerdot për sèmper⁶⁴". ²²Për motiv ëd cost sarament, Gesù a l'é col ch'a dà la garantisà 'd costa aleansa pì bon-a con Dé. ²³A j'ero tanti ij sacerdot sota 'l sistema vej, perché a l'era la mòrt che a j'ampedià 'd porté anans soe fonsion. ²⁴Tutun, dàit che Gesù a viv për sèmper, ëdcò sò sacerdotssi a dura për sèmper⁶⁵. ²⁵A l'é për lòn che chiel a peul, na vòlta e për sèmper, salvé coj ch'a s'avzin-o a Nosgnor për sò mojen. Chiel a viv për sèmper për antèrcede a pro 'd lor.

²⁶A l'é pròpi chiel ël géner ëd grand sacerdot ch'i l'oma damanca, perché chiel a l'é sant, nossent, nen antamnà dal pecà. Chiel a l'é stàit separà dai peccator e a l'ha arseivù 'nt ël cel ël pòst d'onor ël pì àut⁶⁶. ²⁷A diferensa da j'àutri grand sacerdot, chiel a l'ha nen da manca dè smon-e tùit ij di 'd sacrifici, prima për ij sò pecà e peui për coj dël pòpol, perché a l'ha fàit lolì na vòlta për sèmper, essend-se smonù chiel midem coma 'l sacrifici ùltim⁶⁷. ²⁸La Lege a stabilìa coma 'd grand sacerdot ëd j'òm limità da le debilèsse uman-e. Ma la paròla dël sarament ch'a l'é stàita pronansià da

61 O "a la Lege ëd na dissendenza fisica".

62 Cfr. Salm 110:4.

63 O "pienèssa".

64 Cfr. Salm 110:4.

65 O "a l'é përpetuo".

66 O "elevà dzora dij céj".

67 Cfr. Levitich 9:7.

Nosgnor apress ëd la Lege, a l'ha stabilì sò Fieul ël përfèt Gran Sacerdòt përsèmper.

8

Nòst gran sacerdot e 'l culto divin

¹La chestion ëd fond a l'é costa-sì: "I l'oma un Gran Sacerdòt ch'a stà setà ant ël pòst d'onor⁶⁸ dacant al tròno dla Maestà 'd Nosgnor ant ij cej⁶⁹. ²A l'é là che chiel a l'ha la fonsion ëd ministr dël santuari e dël Tabernacol dël cel, un leugh genit ëd servissi divin ch'a l'é stàit butà 'n pé da Nosgnor e nen da man uman-e.

³Sicòma che minca 'n grand sacerdot a l'ha da smon-e 'd don e 'd sacrifici, ëdcò nòst Gran Sacerdot a l'ha cheicòsa da smon-e. ⁴Se chiel a fussa ambelessì an sla tèra, a sarìa gnanca 'n sacerdot, dàit ch'a i-é già 'd sacerdot ch'a smon-o ij don che la Lege a comanda. ⁵Lor a rendo ij sò servissi ant un sistema 'd culto divin ch'a l'é mach n'imitassion, n'ombra dl'original ch'a-i é an cel. Përchè cand che Mosé a l'era 'n camin ëd buté 'n pé 'l Tabernacol, Nosgnor a l'ha faje costa amonission: "Varda bin ëd fé tute le còse conform al model ch'a l'é state mostrà an sla montagna⁷⁰". ⁶A l'opòst, nòst Gran Sacerdot a l'ha otnù da rende un servissi motobin pì grand dël vej sacerdot, perché chiel a l'é col ch'an fà da mediator ant n'aleansa con Nosgnor ch'a l'é mej dla prima e ch'a l'é basà an sù 'd promësse ch'a son mej ëd cole-lì.

68 O "a la drita 'd Nosgnor".

69 Cfr. Salm 110:1.

70 Cfr. Surtia 25:40.

Èl but dl'aleansa antica

⁷S'a fussa staje nen da di⁷¹ a la prima aleansa, a saria nen èstaje dabzogn èd n'àutra. ⁸An efet, Nosgnor a l'ha dit an ton d'arpröcc: "Vardé: ij di a vniran, a dis Nosgnor, ch'i stabilirai con la ca d'Israel e con la ca 'd Giuda, na neuva aleansa⁷². ⁹Cost' aleansa a sarà nen tanme cola ch'i l'avìa stipula con ij sò antich, cand ch'i l'avìa pijaje pèr man e i l'avìa faje seurte dal pais d'Egit. Lor a son nen èstàit fedej a mia aleansa e parèj i l'hai voltaje le spale - a dis èl Signor -. ¹⁰A sarà costa-sì l'aleansa ch'i farai con èl pòpol d'Israel an col di-là, a dis èl Signor: mi i butrai mia Lege an soe ment e i la scrivrai ant ij sò cheur. Mi i sarai 'l Dé d' lor, e lor a saran mè pòpol. ¹¹Lor a avran nen da manca 'd mostré ai sò vzin, ni a l'avran da mostré ai sò parent, disand: 'I l'ave da conòsse Nosgnor', pèrchè tuti, dai pì cit ai pì grand, am conossran già. ¹²E mi i pèrdonrai soa gramissia, e i m'arcordrai mai pì dij sò pecà⁷³".

¹³Dal moment che Nosgnor a parla 'd n'aleansa "neuva", a veul di che la prima a l'a rendula superà. Ora, lòn ch'a l'é dventà vej e antich prest a dèsparirà.

71 O "s'a fussa nen stàita difetosa".

72 O "na neuva manera 'd traté con Israel e con Giuda".

73 8:8-12 cfr. Geremia 31:31-34.

9

Rangiament e ritual dël santuari dë sta tèra

¹La prima Aleansa (an tra Nosgnor e Israel) a l'avìa dj'ordinanse⁷⁴ pèr ël cult divin e un santuari an costa tèra. ²An col tabèrnacol a-i era doe stansie⁷⁵. Ant la prima stansia a-i era ël Grand Candelé⁷⁶, na tàula e 'd pan consacrà⁷⁷ an sla tàula⁷⁸. Costa stansia a l'era ciamà "ël leugh sant". ³Peui a-i era un tendon e, darera 'd col tendon, a-i era na sconda stansia, ciamà "ël leugh santìssim⁷⁹", ⁴ch'a l'avìa n'autar d'òr⁸⁰ pèr l'ancens, n'èrca 'd bòsch ciamà "l'Érca dl'Aleansa", ch'a l'era tuta quatà d'òr⁸¹. Drinta dl'èrca a-i era un vas d'òr ch'a contenìa 'd mana⁸², la cana d'Aron ch'a l'era fiorìa⁸³, e le tàule 'd pera dl'Aleansa⁸⁴. ⁵Dzora dl'èrca a-i era ij Cherubin ch'a segnalavo la presensa gloriosa 'd Nosgnor⁸⁵ e che con j'ale a fasìo d'ombra al cuèrcc ëd ël pèrdon⁸⁶; dë ste còse-sì a fà nen damanca adess ëd parlene an detaj.

⁶Ora, dispòst tut com i l'oma dit, ij sacerdot a intravo 'd régola 'nt la prima stansia pèr compì soe fonsion⁸⁷, ⁷Ant la sconda stansia, contut, a intrava mach ël gran sacerdot na vira l'ann. Chiel a smonìa 'd sangh pèr chiel istess e pèr ij pecà che 'l pòpol a l'avìa commèttù senza rend-se cont⁸⁸. ⁸Pèr ël mojen ëd coste ordinanse lë Spìrit Sant a dasìa a conòsse che l'intrada

74 O "ritual".

75 Cfr. Surtìa 26:1-30.

76 Cfr. Surtìa 25:31-40.

77 O "pan d'oferta" o "pan dla Presensa".

78 Cfr. Surtìa 25:23-30.

79 Cfr. Surtìa 26:31-33.

80 O "turìbol".

81 Cfr. Surtìa 30:1-6; 25:10-16.

82 Cfr. Surtìa 16:33.

83 Cfr. Numer 17:8-10.

84 Cfr. Surtìa 25:16; Deuteronomi 10:3-5.

85 Cfr. Surtìa 25:18-22.

86 O "cuert ëd la misericòrdia", "propissiatòri",

87 Cfr. Numer 18:2-6.

88 O "pèr ignoransa"; cfr. Surtìa 16:2-34.

'nt ël leugh santìssim a l'era ancora nen duverta, e sossì mentre che 'l Tabèrnàcol e 'l sistema ch'a rapresentava a j'ero ancora an pé.⁹ Costa-sì a l'era na figura ch'a pontava 'nvers ël temp d'ancheuj. An efet, ij don e ij sacrifici che ij sacerdot a smonìo a pseudo nen netié le consiense dël pòpol ch'a-j portava.¹⁰ Pèrchè col sistema vej a tratava mach ëd proviande, beivande e 'd vaire sirimonie 'd purificassion - ordinanse materiaj⁸⁹ ch'a sarìo stàite an fonsion mach fin-a a tant ch'a fussa rivà 'l temp ëd n'arforma⁹⁰.

Èl sacrifici dël Crist

¹¹Parèj adess ël Crist a l'é dventà ël gran sacerdot dij beni a vnì. Chiel a l'é intrà 'nt ël Tabèrnàcol pì grand e pèrfet ch'a stà an cel, ch'a l'é nen fàit da man uman-e e ch'a fà nen part dë sto mond creà.¹² Chiel a l'é intraje na vira pèr sèmper con sò sangh medésim - nen con ël sangh ëd tòr e 'd boch - e a l'ha otnune na redension eterna.¹³ Èl sangh dij tòr e dij boch, e la sènner ëd la veilëtta⁹¹ sbrincià dzora 'd coj ch'a son impur, a-j purifica e a-j santifica mach a la manera 'd na sirimonia⁹².¹⁴ Ma 'l sangh dël Crist, che pèr lè Spirit etern a l'ha smonù chiel medésim a Nosgnor coma na vîtima dël tut senza difet, con motobin ëd pì 'd rason a purificherà nòstra consiensa dai nòstri peccà⁹³, parèj ch'i podoma rende adorassion al Dé ch'a viv.

La neuva aleansa sigilà con ël sangh ëd ël Crist

¹⁵A l'é pèr lòn che 'l Crist a l'é mediator ëd na neuva aleansa⁹⁴ an tra Nosgnor e 'l pòpol, parèj che tuti coj ch'a na son ciamà a pseudo arsèive l'ardità eterna che Nosgnor a l'ha promèttuje. Pèrchè 'l Crist a l'é mòrt pèr

89 O "carnaj".

90 O "d'un sistema pì bon", "dl'arnovament".

91 Cfr. Numer 19:9,17-19.

92 O "an manera carnal". Cfr. Levitich 16:15-16.

93 O "euvre mòrte".

94 O "dël Testament neuv".

rendje liber dal castig ch'a merito ij pecà comëttù sota la prima aleansa.

¹⁶An efet, përchè un testament a peussa intré an vigor, a l'ha da esse acertà la mòrt ëd col ch'a l'ha falo. ¹⁷Un testament a va a l'efet mach cand che col ch'a l'ha falo a l'é mòrt. Antant che col-lì a 'é viv, j'ardité a peudo ancora nen arsèive lòn che 'l testament a stabiliss.

¹⁸A l'é pë'r lòn che fin-a a la prima aleansa, col testament a intrava an vigor con ël versament dël sangh ëd na bestia. ¹⁹Cand che Mosè a l'avìa fàit conòsse a tuit ël pòpol minca un dij comandament ëd la Lege, a l'ha ciapà 'l sangh dij bocin e dij boch, ansema a d'eva, e a l'ha fane l'aspersion con ëd lan-a scarlata e con d'issop an sël liber e an su tut ël pòpol. ²⁰Peui a l'ha dit: "Sto-sì a l'é 'l sangh ch'a conferma l'Aleansa che Nosgnor a l'ha fàit con vojàutri⁹⁵". ²¹Ant l'istessa manera, Mosè a l'ha 'dcò fàit l'aspersion ëd sangh an sël tabèrnàcol e an su tut lòn ch'a l'avìa dovrà pë'r ël servissi divin⁹⁶. ²²Second la Lege, scasi tut a l'ha da esse purificà con ëd sangh, e senza 'd versament ëd sangh a-i peul esse gnun-a remission dij pecà⁹⁷. ²³A l'é pë'r lòn che 'l Tabèrnàcol e tut lòn ch'a conten - ch'a l'ero 'd còpie⁹⁸ 'd lòn ch'a-i é an cel - a l'avìa da esse purificà con ël sangh ëd bestie. Contut, l'original, ch'as treuva an cel, a l'avìa da manca da esse purificà pë'r ël mojen ëd sacrifici pì bon ëd coj-lì.

L'intrada dël Crist a la presensa 'd Nosgnor

²⁴Crist a l'é nen intrà 'nt un santuari⁹⁹ fàit con ëd man uman-e - ch'a l'é na còpia dël ver santuari - ma 'nt ël cel medésim, e ora chiel as presenta dè 'dnans a Nosgnor pë'r antèrcede a pro 'd nojàutri. ²⁵Ël gran sacerdot a intra minca n'ann ant ël santuari con ëd sangh ch'a l'é nen ël sò. Ël Crist, a l'opòst a l'ha nen da ufrisse an sacrifici vaire vire; ²⁶s'a fussa parèj chiel a

95 9:19-20 cfr. Surtìa 24:6-8.

96 Cfr. Levitich 8:15.

97 Cfr. Levitich 17:11.

98 O "d'imitassion".

99 O "leugh sant".

l'avria avù da manca 'd patì vaire vire da la creassion dël mond. Contut adess, ch'i soma a la fin dij temp, chiel a l'ha manifestasse na vira pèr sèmper, pèr dèscancelé ij pecà pèr ël mojen dël sacrificiss 'd chiel medéssim.
²⁷A j'uman a toca 'd meuire na vira sola, e apress la mòrt a l'han da passé pèr ël giudiss; ²⁸parèj ël Crist a l'é mòrt na vira pèr sèmper coma 'n sacrificiss pèr gavé ij pecà 'd motobin ëd gent¹⁰⁰. Chiel a vnirà na sconda vira, nen pèr motiv dij pecà, ma pèr salvé coj ch'a vèddo nen l'ora che chiel a riva¹⁰¹.

10

Èl sacrificiss dël Crist: na vira pèr sèmper

¹Èl sistema vej, sota la Lege¹⁰², a l'era mach n'ombra¹⁰³ dij beni ch'a l'avìo da ven-e, e nen la realtà midema¹⁰⁴. A l'é pèr lòn ch'a l'era nen dël tut bon ëd porté a la pien-a purificassion¹⁰⁵ coj ch'a pijavo part a l'arpetission dij sacrificiss da n'ann a l'àutr. ²An efet, s'a l'avèisso procurà na purificassion complèta, coj sacrificiss a sarìo stàit chità, pèrchè antlora ij fedej a sarìo stàit purificà na vòta pèr sèmper, e ij sò sens ëd colpa a sarìo dèsparì. ³A l'opòst, coj sacrificiss a servìo mach pèr arciamèje a la memòria, minca n'ann, che lor a j'ero 'd peccator.

⁴An efet, a l'é nen possìbil che 'l sangh ëd bocin e 'd boch a peudèssa gavé 'd pecà. ⁵A l'é pèr lòn che, cand ch'a l'é intrà 'nt ël mond, Crist a l'ha dije a Nosgnor: "Ti 't l'has nen vorsù 'd sacrificiss nè d'oblassion, ma ti 't l'has adatame¹⁰⁶ 'n còrp da smon-e. A't piaso pa nè j'olocàust nè d'àutre

100 O "ëd divers". Cfr. Isaia 53:12.

101 O "ch'a lo speto".

102 O "la Lege 'd Mosè".

103 N'anticpassion nen dël tut ciàira.

104 O "la viva imagine dle còse".

105 Let "a la pèrfession".

106 O "dame".

oferte për ël pecà. 7Peui i l’hai dit: ‘Varda, Nosgnor, i son èvnu për fé tò volèj, coma ch’a l’è scrit ëd mi ‘nt le Scriture¹⁰⁷’.

⁸An prim leugh Crist a l’ha dit: “Èd sacrifici, d’oblassion, d’olocàust e ‘d’àutre oferte për ël pecà ti ‘t l’has nen pijane piassì (contut ch’a j’ero comandà da la Lege ‘d Mosè). ⁹Peui a l’ha dit: “Varda, i son èvnu për fé tò volèj”. A l’è parèj che Nosgnor a dèscancela la prima aleansa e a sò pòst a l’ha butane na sconda. ¹⁰Precis përchè chiel a l’ha compì ‘l volèj ‘d Nosgnor, nojàutri i soma stàit santificà për ël mojen ëd l’oferta dël còrp ëd Gesù Crist, lòn che chiel a l’ha fàit na vòta për sèmper.

¹¹Tùit ij sacerdot a ufissio minca di e a smon-o vaire vire ij medesim sacrifici, ma sti-sì a peulo mai gavé për dabon ij pecà¹⁰⁸. ¹²Ma Gesù Crist, nòst Gran Sacerdot, apress d’avèj ësmonù n’ùnich sacrifici për ij pecà, a l’è setasse për sèmper a la drita ‘d Nosgnor. ¹³Ambelelà chiel a speta fin-a che ij sò nemis a sio umilià e rendù tanme ‘n taborèt për ij sò pé¹⁰⁹. ¹⁴Con cola oblassion ùnica chiel a l’ha portà për sèmper a compiment¹¹⁰ la purificassion ëd coj che ora a son santificà.

¹⁵Fin-a lè Spìrit Sant a na dà testimoniansa, perchè chiel a dis: ¹⁶“Costa-sì a l’è l’Aleansa ch’i farai con mè pòpol apress ëd col di-lì”, a dis Nosgnor, “I butrai mie Lege ant ij sò cheur e i jè scrivrai ‘nt sò interior¹¹¹”. ¹⁷Peui a giunta: “I m’arcordrai pì nen dij sò pecà nè ‘d soe colpe¹¹²”. ¹⁸Ora, sicoma che ‘l pèrdon a l’è stàit acordà, a-i é pì nen da manca dè smon-e ‘d sacrifici.

107 10:5-7 cfr. Salm 40:6-8.

108 O “a son dël tut nen bon a dèscancelé ij pecà”. Cfr. Surtia 29:38.

109 10:12-13 cfr. Salm 110:1.

110 O “consacrà për sèmper”.

111 Cfr. Geremìa 31:33.

112 O “œuvre nen conform a la Lej”. Cfr. Geremìa 31:34.

Esortassion a na vita arnovà

¹⁹Donca, car ij mè frej e seur, ora i l'oma pien-a libertà¹¹³ d'intré 'nt ël Tabèrnàcol, ël leugh pì sant dël cel, mersi al sangh dël sacrifici dël Crist medesim. ²⁰Chiel a l'ha inaugurà për nojàutri na stra neuva, cola ch'a pòrta a la vita dèdlà dël vel¹¹⁴ e ch'a n'ampedià l'intrada 'nt ël leugh santissim, l'é a dì, travers soa carn¹¹⁵. ²¹E dàit ch'ì l'oma un Grand Sacerdòt ch'a sta dzora dla ca 'd Nosgnor, ²²avzinomsje con cheur sincer e pien-a fiusa, da già che nòstre consiense colpèivole a son èstàite netià con ël sangh medesim dël Crist e ij nòstri còrp con l'eva ch'a purifica¹¹⁶.

²³Tenomse s-ciass, senza esitassion, a la speransa ch'i professoma, perchè Nosgnor a compiss fedelment tute soe promèsse. ²⁴Pensoma a 'd manere sèmper neuve ëd cissesse j'un j'òutri a l'amor tanme 'd bon frej e a fé d'euvre bon-e. ²⁵Chitoma nen ëd pijé part a nòstre adunanse¹¹⁷, coma cheidun a l'é già costumasse a fé, ma ansigomse j'un j'òutri, dzortut ora che 'l di darié a l'é avzinasse,

²⁶Car ij mè amis: s'i seguitèisso apòsta a fé 'd pecà adess ch'i l'oma conossù la vrità, a-i sarìa pì gnun sacrifici ch'a podèissa quaté¹¹⁸ costi pecà-sì. ²⁷I l'avrìo mach da speté, e sossì a sarìa afros, ël giudissì 'd Nosgnor e 'l feu ardent ch'a consumrà tùit ij sò nemis¹¹⁹. ²⁸Pèrchè tant temp fa tùit coj ch'a l'avìo arfudasse dè scoté la Lege 'd Mosè a l'ero stàit condanà a mòrt senza pietà, për la paròla 'd doi o tre testimòni¹²⁰. ²⁹Pensé mach a coma ch'a sarà motobin pes ëd lòn ël castigh ch'a l'avran merità

113 O "la baldansa".

114 O "tendon".

115 O "ëd sò corp s-ciapà", "pr' ël mojen ëd sò sangh", "pr' ël mojen dël sacrifici 'd chiel medesim".

116 Cfr. Levitich 8:30; Ezechiel 36:25.

117 O "le riunion dla cesa".

118 O "fé l'espiaassion".

119 Cfr. Isaìa 26:11.

120 Cfr. Deuteronomi 17:6; 19:25.

coj ch'a buto sota ij pé 'l Fieul ëd Dé, ch'a dëssacro 'l sangh ëd l'Aleansa ch'a l'avìa santificane, e ch'a dëspressio lë Spìrit ch'an pòrta la grassia 'd Nosgnor¹²¹! ³⁰I conossoma pro col ch'a l'ha dit: "I rangerai mi ij cont; i-j darai mi la paga ch'a merito¹²²", e ancora: "A sarà Nosgnor a giudiché sò pòpol¹²³". ³¹A sarà afros ëd tombé 'nt le man dël Dé ch'a viv!

³²Arciamé a la ment coj di ch'i l'avìe da pòch amprenù lòn ch'a riguarda 'l Crist. Arcordeve coma ch'i seve staje fedej malgré tuit ij patiment ch'i l'avìe da suporté. ³³A l'avio renduve në spetàcol pèr la gent, antlora ch'av fasìo le schergne e av barotavo, e fin-a i giutave d'àutri ch'a l'avìo da patì l'istess che vojàutri. ³⁴I l'avìe pijà part ai patiment ëd coj ch'a j'ero butà an pèrzon, e cand ch'a l'avìo portave via tut lòn ch'i l'avìe, i l'eve acetalo con gòj. I savìe che a-i é 'd beni ch'a son mej ëd coj-là e ch'a duro pèr sèmpèr. ³⁵Campé nen via adess, la fiusa¹²⁴ ch'i l'avìe 'nt ël Signor, da già che pèr lòn i arseivreve n'arcompensa granda. ³⁶Lòn ch'i l'eve damanca a l'é la pèrseveransa 'nt ël compiment dël volèj ëd Nosgnor. Antlora i arseivreve tut lòn che chiel a l'ha promèttù.

³⁷Ancora un pò 'd temp, e col ch'a l'ha da ven-e a vnirà e a tarderà nen. ³⁸"Ij mè giust a vivran pèr la fede; ma se cheidun a s'artira andaré, mia ànima a pija gnun piàs an chiel¹²⁵". ³⁹Nojàutri, nopà, i soma nen tanme coj ch'a viro le spale a Nosgnor e che pèr lòn a van a la pèrdission. Nojàutri i soma ij fedel, coj ch'a pèrsévero 'nt la fede pèr la salvèssa 'd nòstre ànime.

121 Cfr. Surtia 24:8.

122 Cfr. Deuteronomi 32:35.

123 Cfr. Deuteronomi 32:36.

124 O "cola fermèssa".

125 10:37-38 cfr. Abacuch 2:3-4.

11

La fede dj'antich

¹La fede a l'é 'l fundament ëd nostra speransa¹²⁶; a l'é la certëssa¹²⁷ dl'esistensa 'd ròbe ch'a-i son, bele s'i podoma nen vëddje¹²⁸. ²A l'é për la fede che j'antich a l'han meritasse la bon-a reputassion¹²⁹ ch'a l'han ancheuj.

³A l'é grassie a la fede ch'i comprendoma che tut l'univers a l'é stàit creà da la paròla 'd Nosgnor e che për consequensa, tut lòn ch'i vëddoma a ven da lòn ch'as vëd nen¹³⁰.

⁴A l'é grassie a la fede che Abel a l'ha smonù a Nosgnor un sacrifici ch'a l'era mej che col ëd Cain¹³¹. Për costa fede Abel a l'ha dàit preuva¹³² ch'a l'era n'òm giust, sicoma che Nosgnor a l'ha acetà coj present ch'a smonià. Bele se Abel a l'é mòrt da tant, chiel ancora an parla për sò esempi ëd fede¹³³.

⁵A l'é grassie a la fede che Enoch a l'é stàit elevà fin-a al cel senza passé për la mòrt, e che gnun a l'ha pì nen trovalo, përché Nosgnor a l'avìa ciapalo con chiel. Anans d'esse stàit elevà al cel, chiel a l'era bin conossù¹³⁴ coma n'òm agradi a Nosgnor¹³⁵. ⁶An efet, senza fede a l'é nen

126 O "ëd lòn ch'i speroma".

127 O "la dimostrassion".

128 O "a l'é arsèive an anticip lòn ch'i speroma, a l'é conòsse 'd realità ch'i vedoma nen".

129 O "testimoniansa".

130 Cfr. Génesis 1:1; Salm 33:6,9; Gioann 1:3.

131 Cfr. Génesi 4:3-10.

132 O "ch'a l'ha arseivù la testimoniansa".

133 O "soa fede ancora an parla".

134 O "a l'avìa arseivù la testimoniansa che".

135 Cfr. Génesi 5:21-24.

possibil d'esse agradi a Nosgnor, pèrchè chi s'acòsta a Nosgnor a l'ha da chërde che chiel a esist e ch'a arcompensa coj ch'a lo serco sincerament.

⁷A l'é grassie a la fede che Noé a l'ha fabricà na gròssa ambarcassion pèr salvé soa famija dal diluvi¹³⁶. A l'avìa fàit l'ubidiensa a Nosgnor ch'a l'avìa avertilo ch'a sarìo capitaje 'd còse ch'as vèddìo ancora nen. Pèr soa fede Noé a l'ha condanà 'l mond e a l'ha arseivù¹³⁷ la giustissia ch'a ven da la fede¹³⁸.

⁸A l'é grassie a la fede che Abraham, ciamà da Nosgnor, a l'ha ubidije e a l'é andass-ne ant èl pais ch'a l'avìa d'arsèive an ardità, e a l'é partì senza savèj bin andoa ch'andasià¹³⁹. ⁹E 'dcò cand ch'a l'é rivà ant la tèra che Nosgnor a l'avìa promèttuje, chiel a l'é staje pèr la fede - pèrchè a-i stasia tanme 'n foresté ch'a viv an tenda. Parèj a l'han fàit Isach e Giacòb, ch'a l'ero ardité con chiel dl'istessa promèssa¹⁴⁰. ¹⁰Abraham a spetava, an efet, la sità ch'a l'ha 'd fondassion eterne e ch'a l'ha Nosgnor medésim coma sò architè e costrutor.

¹¹A l'è grassie a la fede che fin-a Sara a l'ha arseivù l' podèj d'avèj na masnà, bele s'a l'era stéril e tròp veja. Chila a l'ha chèrdù che Nosgnor a l'avrìa onorà soa promèssa¹⁴¹. ¹²A l'é parèj che na nassion antrega a l'é surtìa da cost ùnich òm ch'a l'era già davzin a la mòrt - na nassion con tanta 'd cola gent che, coma le stèile dèl cel¹⁴² e la sabia ch'a l'é an riva dèl mar, a peul gnanca contesse.

¹³Tuti coj-lì a son mòrt che ancora a chèrdìo a lòn che Nosgnor a l'avìa promèttuje. A l'han nen arseivù lòn ch'a l'era staje promèttù, ma a l'han

136 Cfr. Génesi 6:13-22.

137 O "ardità".

138 O "ch'a l'é second la fede".

139 Cfr. Génesi 12:3-5.

140 Cfr. Génesi 35:27.

141 Cfr. Génesi 18:11-14; 21:2.

142 Cfr. Génesi 15:5; 22:17; 32:12.

vèddulo da lontan salutand-lo. A l'avìo arconossù ch'a l'ero dè strangé e 'd foresté an sla tèra¹⁴³. ¹⁴Pèrchè coj ch'a parlo parèj a fan vèdde ciàir ch'a serco ancora un pais ch'a peussa esse considerà 'l sò. ¹⁵Se lòr a l'avèisso avù nostalgia pèr èl pais ch'a l'ero surtine, a l'avrìo bin podù artornene¹⁴⁴, 16ma lor a cercavo un pais ch'a fùssa mej, la patria del cel. A l'é pèr lòn che Nosgnor a l'ha gnun-a onta d'esse ciamà sò Dé 'd lor, pèrchè ch'a l'avìa prontaje na sità.

¹⁷A l'é grassie a la fede che Abraham, butà a la preuva, a l'ha smonù Isach an sacrifici. A l'era sò fieul ùnich ch'a l'avìa smonù, combin ch'a l'avèissa mach arseivù 'd promèsse¹⁴⁵, ¹⁸Nosgnor a l'avìa dije: “La dissendenza ch'a porterà tò nòm a sarà cola d'Isach¹⁴⁶”. ¹⁹Abraham, contut, a l'avìa fàit èl rasonament che Nosgnor a l'avrìa bin podù arsussitelo dai mòrt; e a l'é stane, an efet, na sòrt d'arsurreccion, la manera ch'a l'ha vèduss-lo dé andaré.

²⁰A l'é 'dcò grassie a la fede che Isach a l'ha dàit soa benedission a Giacòb e a Esaù nunsiant lòn ch'a l'era da vni¹⁴⁷.

²¹A l'é grassie a la fede che Giacòb, ch'a stasia pèr meuire, a l'ha dàit soa benedission a mincadun dij fieuj ëd Giusèp e a l'é prostèrnasse an adorassion pogiantse a sò baston¹⁴⁸.

²²A l'é grassie a la fede che Giusèp, cand ch'a stasia pèr meuire, a l'ha fàit mension ëd la seurtia dij fieuj d'Israel da l'Egit e a l'ha dàje l'òrdin ëd porté con lor ij sò oss cand ch'a l'avrìo chità col pais¹⁴⁹.

143 Cfr. Gènesi 23:4; 1 Crònache 29:15; Salm 39:12.

144 O “soa pàtria”.

145 Cfr. Gènesi 22:1-14.

146 Cfr. Gènesi 21:12.

147 Cfr. Gènesi 27:27-29; 39-40.

148 Cfr. Gènesi 47:31-48:20.

149 Cfr. Gènesi 50:24-25; Surtia 13:19.

²³A l'é grassie a la fede che, cand ch'a l'é nassù Mosè, a l'è stàit stèrmà pèr tre dì¹⁵⁰ da sò pare e da soa mare, pèrchè ch'a l'aviò vèddù che bela masnà ch'a l'era e a l'han nen avù tèmma dla crija real¹⁵¹. ²⁴A l'é grassie a la fede che Mosè, cand ch'a l'é stàit grand, a l'ha arfudà d'esse ciamà fieul èd la fija 'd Faraon¹⁵², ²⁵essendje pì car d'esse maltratà con èl pòpol èd Nosgnor, che gòde pèr un pò 'd temp dèl pecà. ²⁶Chiel a pensava ch'a fùssa mej patì pèr amor dèl Crist¹⁵³ che d'avèj tùit ij tesòr d'Egit, pèrchè ch'a l'avìa lè sguard fiss anvers l'arcompensa ch'a l'avria arseivù an avnì. ²⁷A l'é grassie a la fede ch'a l'ha chità l'Egit sens' avèj tèmma dla zara dèl rè, pèrchè ch'a l'é stàit frem, costant, coma s'a vèdèissa col ch'a l'é invisibil¹⁵⁴. ²⁸A l'é grassie a la fede che Mosè a l'ha comandà al pòpol d'Israel èd sacrificé l'agnel èd Pasca e ch'a l'ha fàit l'aspersion con èl sangh, pèrchè col ch'a massava ij prim-genit, a tochèissa nen ij sò¹⁵⁵. ²⁹A l'é grassie a la fede che j'Israelita a l'han travèrsà 'l Mar Ross coma s'a fùissa tèra sùita, mentre che j'egissian, ch'a l'aviò 'dcò provà 'd felo, a na son èstàit tuti travondà¹⁵⁶.

³⁰A l'é grassie a la fede ch'a son tombaje le muraje 'd Gerico, apress che j'Israelita a na fasìo 'l gir pèr set dì¹⁵⁷. ³¹A l'é grassie a la fede che Raab, la bagassa, ch'a l'avìa arseivù an pas j'esplocator¹⁵⁸, a l'é nen mòrta con coj ch'a l'aviò arfudasse 'd fé l'ubidiensa a Nosgnor¹⁵⁹.

150 Cfr. Surtìa 2:2.

151 Cfr. Surtìa 1:22.

152 Cfr. Surtìa 2:10-12.

153 O "l'onta 'd Crist".

154 Cfr. Surtìa 2:15.

155 Cfr. Surtìa 12:21-30.

156 Cfr. Surtìa 14:21-31.

157 Cfr. Giosué 6:12-21.

158 Cfr. Giosué 6:22-25.

159 Cfr. Giosué 2:1-21.

³²Còsa dirai-ne 'd pì? Am mancherà 'l temp s'i l'avèissa da parlé 'd Gedeon¹⁶⁰, ëd Barach¹⁶¹, ëd Samson¹⁶², ëd Iefte¹⁶³, ëd David¹⁶⁴, ëd Samuel¹⁶⁵, e dij profeta. ³³Tuti coj-lì e d'àutri ancora, për la fede a l'han sogetà 'd regn; a l'han aministrà la giustissia; a l'han vëddù compisse le promësse; a l'han sarà le gole 'd leon¹⁶⁶; ³⁴a l'han dëstissà la fòrsa dël feu¹⁶⁷; a son ëscapà dai taj dle spa; da malavi a son dventà vigoros; a son mostrasse fòrt ant la bataja, a l'han fàit ëscapé d'armade forestere. ³⁵Èd fomne a l'han arcuperà ij sò mòrt për ël mojen ëd n'arsurreccion¹⁶⁸; d'àutri a son ëstàit supliissà, arfudandse d'arneghé Nosgnor, combin che a l'avèisso podù esse liberà, për oten-e l'arsurreccion a na mej vita. ³⁶D'àutri a son ëstàit butà a la preuva con dë schergne e 'd bòte, për ëd caden-e e për la përzon¹⁶⁹. ³⁷A son ëstàit massà con ëd prassà, a son ëstàit rëssià, a l'han patì 'd preuve rudie, a son ëstàit butà a mòrt për ël taj dla spa; a son andàit ëd sà e 'd là vestì con ëd pej ëd moton e 'd crave, privà 'd tut, pëseguità e maltratà¹⁷⁰, ³⁸A l'ero tròp bon për ësto mond, violand për desert e për montagne; a sè stermavo ant ëd balme e ant ij përtus ëd la tèra.

³⁹Tuti sti-sì, për motiv ëd soa fede 'd lor, a l'han vagnasse na bon-a reputasson; pura lor a l'han nen arseivù tut lòn che Nosgnor a l'avìa promëttù, ⁴⁰përchè Nosgnor, ch'a l'avìa an ment cheicòsa 'd mej për nojàutri, a vorìa che lor a rivèisso nen a la përfession senza noi.

160 Cfr. Giudes 6:11-8-32.

161 Cfr. Giudes 4:5-5:31.

162 Cfr. Giudes 13:2-5:31.

163 Cfr. Giudes 11:1-12.

164 Cfr. 1 Samuel 16:1-1 Re 2:11.

165 Cfr. 1 Samuel 1:1-25:1.

166 Cfr. Daniel 6:1-27.

167 Cfr. Daniel 3:1-30.

168 Cfr. 1 Re 17:17-24; 2 Re 4:25-37.

169 Cfr. 1 Re 22:26-27; 2 Crònache 18:25-26; Geremia 20:2; 37:15; 38:6.

170 Cfr. 2 Crònache 24:21.

12

La costansa necessaria

¹Donch, èdcò nojàutri, da già ch'i soma anvironà da na csì gran nivola 'd testimòni èd la fede, dësbarassomse da minca 'n fardèl ch'an fà ralenté 'l pass, dzortut dal pecà ch'a l'é lòn che pì 'd tut an n'é d'antrap, e seguitoma ant la corsa ch'an n'é proponù. ²Tenoma lè sguard fiss a Gesù, èl cap-fila dla fede, col ch'a l'ancamin-a e la compass. Chiel, pèr rivé a la gòj ch'a lo spetava, a l'ha soportà 'l suplissi dla cros, senza fé cas èd l'onta ch'a l'avria avune. Adess chiel a l'é setà a la drita dèl tròno 'd Nosgnor, ant èl pòst d'onor. ³Pensé mach a tuta la nimicissia ch'a l'ha soportà contra soa pèrson-a da part èd peccator, parèj iv perdreve nen èd coragi e i sareve nen èstrach e senza fòrse. ⁴Vòst combatiment contra 'l pecà ancora a l'ha nen portave d'arziste a la mira 'd vèrsé 'l sangh.

⁵L'ave-ne forsi dësmentià le paròle d'ancoraggiament che Nosgnor a l'ha adressane coma ij sò fieuj, cand ch'a l'ha dit: "Mè fieul, arfusa nen la coession, e perd-te nen èd coragi cand ch'at arpròcia. ⁶Pèrchè Nosgnor a coregg coj ch'a-j veuj bin, e a castiga coj ch'a arsèiv coma ij sò fieuj¹⁷¹?" ⁷S'i sopòrte 'l castigh, Nosgnor av trata coma 'd fieuj; pèrchè col ch'a l'é 'l fieul che 'l pare a castiga nen? ⁸Se a tuti a-j toca soa part èd coession, e vojàutri a na reste senza, lolì a vorìa dì ch'i seve 'd bastard e nen èd fieuj legitim! ⁹E da già ch'ij nòstri pare dla tèra¹⁷² a l'han castigane e che malgré lòn i l'oma rispetaje, saromne pa motobin èd pì sogetà al Pare dèl cel ch'an dà lè Spirit pèr fene vive? ¹⁰Lor an coregìo pèr pòch temp com a-j smijava bin; chiel, nompà, an coregg pèr nòst bin a la mira 'd fene pijé part a soa santità. ¹¹Ora. minca castigh a smija nen an sèl moment un piàsì, ma na pen-a; apress, contut, coj ch'a son passà pèr costa dissiplina, a cheujo 'l frut pacifich èd na vita giusta.

171 12:5-6 cfr. Giòb 5:17; Proverbi 3:11-12.

172 O "second la carn".

¹²Donca, rinforsé vòstre man fiache e vòstri ginoj senza fòrsa¹⁷³! ¹³Fé ‘d vieul drit ai vòstri pé, parèj che coj ch’a son déboj e strabucant a seurto nen da la stra, ma pitòst ch’a vnisso fòrt¹⁷⁴.

La santità dla vita cristian-a

¹⁴Fé an manera ‘d vive an pas con tuti, e angageve a vive na vita santa perchè senza la santificassion gnun a podrà vèdde Nosgnor. ¹⁵Pijeve varda che gnun èd vojàutri a manca d’arsèive la grassia ‘d Nosgnor. Fé atension a che gnun-a rèis velenosa d’amarèssa¹⁷⁵ a chèrsa e av daga fastidi, perchè a podrìa antamnè tanti èd vojàutri. ¹⁶Che gnun a s’angagia ant èd fornicassion o ch’a sìa tacà a le còse dè sto mond tanme Esaù, che për na pitansa a l’ha vendù sò drit èd prim-genit¹⁷⁶. ¹⁷Pèrchè i seve bin che, apress èd lòn, cand che peuj a l’ha vorsù la benedission èd sò pare, a l’é restane senza. Antlora a l’era tròp tard për pentisse, bele s’a l’avìa suplicalo con èd lerne amère¹⁷⁷.

¹⁸Vojàutri i seve nen vnùit a na montagna ch’a peussa esse tocà con èd man, coma a l’avio fàit j’Israelita al Sinai, un leugh èd fiamme afoà, èd top, scurità e tempesta. ¹⁹Pèrchè ch’a l’avio sentì un gran crep èd còrn e na vos csi spaventosa ch’a l’avio suplicà Nosgnor ch’a chitèissa ‘d parleje¹⁷⁸. ²⁰Lor a podìo nen soporté lòn ch’a l’era stàje ordinà: “Fin-a na bestia, s’a toca la montagna, a l’avrà da esse massà a prassà¹⁷⁹”. ²¹Col ëspectacol a l’era csi spaventos che Mosè a l’avìa sclamà: “I na son sburdi e tut tèrmolant¹⁸⁰”.

173 Cfr. Isaia 35:3.

174 Cfr. Proverbi 4:26.

175 Cfr. Deuteronomi 29:18.

176 Cfr. Génesi 25:29-34.

177 Cfr. Génesi 27:30-40.

178 12:18-19 cfr. Surtia 19:16-22; 20:18-21; Deuteronomi 4:11-12; 5:22-27.

179 Cfr. Surtia 19:12-13.

180 Cfr. Deuteronomi 9:19.

²²Nò, i seve vnùit a la montagna ‘d Sion, a la sità dël Dé ch’a viv, la Gerusalem dël cel, a mijé d’àngej ch’a fan festa e ch’a s’arlegro. ²³I seve vnùit a l’adunansa¹⁸¹ dij prim-genit ch’a l’han ël nòm ëscrit an cel; i seve avzinave a Nosgnor, giùdes ëd tuti, a jë spirit dij giust ch’a son rivà a la përfession¹⁸²; 24a Gesù, ël Mediator dla neuva aleansa e al sangh ch’a purifica, ch’a parla mej che col d’Abel¹⁸³.

²⁵Pijeve guarda dal dëspressié col ch’an parla, përchè se ‘l pòpol d’Israel a l’ha podù nen ëscampé cand ch’a l’han arfudasse dë scoté Mosè, un mëssagé dla tèra, a l’è pì che sigur che nojàutri i podroma nen ëscampé s’is arfudoma dë scoté col ch’an parla dal cel¹⁸⁴! ²⁶Cand che Nosgnor Dé a l’avìa parlà dal Mont Sinai, soa vos a l’avìa fàit tèrmolè la tèra, ma adess chiel a fà n’àutra promëssa: “Ancora na vira i socrolerai nen mach la tèra, ma ‘dcò ‘l cel¹⁸⁵”. ²⁷Sossì a veul dì che tut ël mond creà, ch’a l’è instabil¹⁸⁶ a sarà trasformà, parèj ch’a resterà mach lòn ch’a peul nen esse socrolà. ²⁸Dàit ch’ i arseivòma un Regn ch’a peul nen esse socrolà, disomje mersì e rendoma a Nosgnor n’adorassion ch’a-j sia agradià con rispet e con timor, ²⁹përchè Nosgnor a l’è ‘dcò un feu ch’a divora¹⁸⁷.

13

Condòta pèrsonal e comunitària

¹Che l’amor da frej e seur a chita mai an tra ‘d voi. ²Dësmentieve nen ël dovèj cristian dl’ospitalità; grassie a chila cheidun, senza savèjlo, a l’ha

181 O “cesa”.

182 O “pienëssa”.

183 Cfr. Génesi 4:10.

184 Cfr. Surtia 20:22.

185 Cfr. Agè 2:26.

186 Provisori.

187 O “ch’a consuma”. Cfr. Deuteronomi 4:24.

dàit d'alògg a dj'àngej¹⁸⁸. ³Arcordeve dij pèrzoné coma s'i fusse an pèrzon ansem a lor. Arcordeve 'dcò 'd coj ch'a son maltratà, coma s'i sentisse an vòst còrp medésim ij sò patiment ëd lor.

⁴Che 'l matrimoni a sia onorà da tuti e goerné senza macia vòstra vita coniugal¹⁸⁹ perchè Nosgnor a mancherà nen ëd castighe coj ch'a son inmoraj e ch'a comëtto d'adulteri.

⁵Ch' ij vòstri cheur a sio senza avarissia; contenteve 'd lòn ch'i l'ève, perchè Nosgnor midem a l'ha dit: "It lasserai nen e i t'abandonrai nen¹⁹⁰".
⁶Èd manera ch'i podoma dì con fiusa: "Nosgnor a m'é d'agiut, parèj i l'avrai gnune tëmme: lòn ch'a podria mai feme la gent¹⁹¹?".

⁷Arcordeve 'd coj ch'a l'han portave a la fede nunsiant-ve la paròla 'd Nosgnor. Imité l'esempi ëd soa fede ëd lor ; consideré 'l bin ch'a l'é vnùje da soa vita 'd lor.

⁸Gesù Crist a resta 'l midem: coma ch'a l'era ier, a l'é ancheuj e a sarà doman. ⁹Për lòn, lasseve nen ëmné dëdsà e dëdlà da 'd dotrin-e diverse e forestere, perchè 'l cheur a l'ha da trovè soa fòrsa an la grassia 'd Nosgnor, e nen da d'osservanse riguard a lòn ch'as peul o ch'as peul nen mangesse. Gnun profit a l'é vnune mai a coj ch'a-j pràtico.

¹⁰Nojàutri i loma n'autar e, dij sacrifici ch'a-i smon-o a l'han gnun drit ëd mangene j'ufisiant ant ël tabernacol. ¹¹An efet, ël dì che 'l gran sacerdot a porta 'l sangh ëd le bestie a l'intern dël santuari per fé l'espiaion dij pecà, ij còrp ëd cole vitime a son dël tut brusà fòra dël campament¹⁹². ¹²A l'é 'dcò për lòn che Gesù, për santifiché 'l pòpol con sò sangh midem, a

188 Cfr. Génesi 18:1-8.

189 O "let coniugal".

190 Cfr. Deuteronòmi 31:6,8; Giosuè 1:5.

191 Cfr. Salm 118:6.

192 Cfr. Levitich 18:27.

l’ha patì fòra da le pòrte dla sità. ¹³Seurtoma, donca, a trovelo fòra dël campament, carià dël disonor che chiel a l’ha portà, ¹⁴përchè nojàutri i l’oma nen ambelessì na sità¹⁹³ da steje ch’a durerà për sèmper, ma i sërcoma cola ch’a l’è ancora da vnì.

¹⁵A Nosgnor, donca, smonoma sèmper, për èl mojen ëd Gesù Crist, un sacrifici ‘d làude¹⁹⁴, l’è a di, èl frut ëd làver ch’a confesso sò nòm.

¹⁶Dësmentieve nen ëd fé dël bin¹⁹⁵ e ‘d fé part dij vòstri beni: costi-si a son ij sacrifici che a Nosgnor a-j piaso.

¹⁷Fé l’ubidiensa ai vòstri dirigent, fé lòn ch’a diso¹⁹⁶. Sò travaj a l’è ‘d vijé sù vòstre ànime: ëd lolì a l’avran da rend-ne cont. Deje ‘d rason ch’a lo faso con letissia e nen con regret: perchè lòn av sarìa ‘d gnun profit.

¹⁸Preghe për noi: i soma persuas ch’i l’oma na bon-a cossienza e, an tute le ocasion, i vorsoma comportene con onestà¹⁹⁷ con tuti. ¹⁹Dzortut, iv ciamo ‘d preghé perchè i peuda torné bin tòst a troveve.

Preghiera final e conclusion

²⁰Che ‘l Dé dla pas, ch’a l’ha fàit seurte da ‘n tra ij mòrt Gesù, nòst Signor, èl gran Bèrgé dle fèje, grassie al sangh ëd n’aleansa eterna, ²¹av fornissa ‘d tut lòn ch’i l’ave da manca per fé soa volontà. Che Nosgnor, për la potensa ‘d Gesù Crist, av fasa porté ‘d frut bondos: lolì a l’è lòn ch’a-j pias. Tuta la glòria a vada a chiel, për ij sécoj dij sécoj. Amen.

²²Iv prego, car ij mè frej e seur, d’arsèive coste paròle d’esortassion, perchè i l’hai scrivune an pòche paròle. ²³I l’ave da savèj che nòst frel

193 O “na ca”.

194 O “d’assion ëd grassie”.

195 O “‘d fé beneficenza”.

196 O “sogeteve a lor”.

197 O “onor”.

Timòt a l'è stàit liberà. Se chiel am ven a troveme tòst, i vnirai a vèdd-ve con chiel. ²⁴Porté ij mè salùt ai vòstri dirigent e a tut ël pòpol sant. Coj ch'a stan an Italia av salùto.

²⁵Che la grassia a sia con tuti vojàutri. Amen.

Tàula

Introduccion a l'euvra compléta dla Neuva Bibia an Lengha piemontèisa	3
La litra a j'Ebrèò.....	4
Introduccion.....	4
1.....	5
Introduccion: Nosgnor a l'ha parlà 'n manera definitiva ant ël Crist.	5
Ël Fieul a l'é tant pì grand che j'àngej.....	5
2.....	6
Amonission contra lë slontanament da la vrità.....	6
Esposission dël Salm 8: Gesù e 'l destin ëd l'umanità.....	7
3.....	8
Gesù Crist, grand sacerdot degn ëd fiusa.....	8
Esposission dël Salm 95: Scoté la Paròla 'd Nosgnor con fede.....	9
4.....	10
L'arpòs che Nosgnor a l'ha promëttù.....	10
5.....	12
La necessità dla madurassion spiritual.....	13
6.....	13
La promëssa 'd Nosgnor realisà an Gesù.....	14
7.....	15
Paragon ëd Gesù Crist e 'd sò sacerdotss con Melchisedech.....	15
Gesù Crist: grand sacerdot second l'òrdin ëd Melchisedech.....	16
8.....	18
Nòst gran sacerdot e 'l culto divin.....	18
Ël but dl'aleansa antica.....	19
9.....	20
Rangiament e ritual dël santuari dë sta tèra.....	20

Èl sacrifici dël Crist.....	21
La neuva aleansa sigilà con ël sangh ëd ël Crist.....	21
L'intrada dël Crist a la presensa 'd Nosgnor.....	22
10.....	23
Èl sacrifici dël Crist: na vira për sèmpër.....	23
Esortassion a na vita arnovà.....	25
11.....	27
La fede dj'antich.....	27
12.....	32
La costansa necessaria.....	32
La santità dla vita cristian-a.....	33
13.....	34
Condòta pèrsonal e comunitària.....	34
Preghiera final e conclusion.....	36

